

MERHABA

2013'ün 8 Mart arifesinde sizlere 19. sayımızla "Merhaba" diyoruz. Bu sayımızı yayına hazırladığımız günlerde, *Feminist Yaklaşımlar* kadrosu olarak sadece dergimizi değil aynı zamanda başka bir yayını da Türkiyeli okurla paylaşmanın heyecanını yaşadık. Akademik özgürlük, sekülerizm ve akademik bir disiplin olarak tarih üzerine yazdığı çeşitli makalelerine dergimizin önceki sayılarında yer verdiğimiz feminist yazar, entelektüel ve aktivist tarihçi Joan W. Scott'un dergimizde daha önce yayımlanmış iki makalesi ile Türkiye'de ilk defa yayımlanan bazı makalelerinden oluşan *Feminist Tarihinin Peşinde* adlı kitabı¹ raflardaki yerini aldı. Bu kitabı yayına hazırlama süreci bizim için sadece bir derleme süreci değil aynı zamanda bir öğrenme ve hatırlama süreci de oldu. Yalnızca feminist tarihçiliğe ya da feminizm tarihçiliğine dair bir kavrayış değil edindiğimiz; verili kabul ettiğimiz ya da sırasında sorgulamayı unuttuğumuz kavram, kuram ve inceleme yöntemlerini tekrar gözden geçirme fırsatımız oldu. Umuyoruz ki *Feminist Tarihinin Peşinde*, Türkiye'deki feminist çevreler ve feminist çalışmalarla ilgilenen kesimler için de faydalı ve heyecan verici olur.

Türkiye'de feminizme, feminist analize her zamanki gibi fazlasıyla ihtiyaç duyduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Dergimizi yayına hazırladığımız aylarda Türkiye'de yaşanan iç savaşın sona ermesine kapı açan en önemli gelişme Abdullah Öcalan ile İmralı'da başlayan barış görüşmeleri oldu. Otuz yılı aşkın süredir hayatımızı belirleyen savaş koşullarının ortadan kalkması kadınların en önemli mücadelelerinden biriydi. Dergimizin her sayısında kadınların savaştan ve militarizmden nasıl etkilendiğini tartıştık ve dünyada savaş karşıtı mücadele yürüten kadınların deneyimlerini Türkiyeli okurlarla paylaştık. Sık sık kesintiye uğrayan ve bugün yeniden başlayan barış görüşmeleri iki savaşın gölgesinde yürüyor: Türkiye'yi, Türkiye halklarını otuz yıldır tarumar eden iç savaş, Suriye'de başlayan savaşın etkileriyle birlikte ilerliyor. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) verilerine göre Suriye'de iç savaşın başlamasından, Nisan 2011'den itibaren 260 binden fazla Suriyeli Türkiye'nin 8 ilinde AFAD tarafından kurulan kamplarda kalmış ve kalmaya devam ediyor.²Sayıları binlerle ifade edilen çok sayıda kişi ise kamp dışında ağırlıklı olarak Türkiye Suriye sınırındaki illerde yakınlarının yanında ya da bulabildikleri derme çatma yerlerde kalarak sürdürüyor hayatlarını. Yoksulluk, şiddet, taciz, tecavüz, fuhuş, göç ve ölüm baskısını yaşayarak...

Türkiye'deki iç savaşta uzun süre tecrübe ettiklerimizi bugün Suriyeli kadınlar yaşıyor. Bombalanan, işgal edilen kendi topraklarından bir anda koparılıp sahip oldukları her şeyi geride bırakarak bilmedikleri bir coğrafyada, bilmedikleri bir dilde, nereye varacağı

bilinmeyen bir yaşam kurmaya çalışıyorlar. Başka bir savaşın tahribatını da yaşayan kız kardeşlerinin yanında birlikte güçlenmeye çalışarak... Şanslı olanların yanında yakınları ve çocukları bulunuyor. Yıllarca emek vererek yetiştirdikleri çocuklarını büyük güçlerin rant paylaşımları uğruna taraf olmadıkları bir savaşa bırakarak geliyorlar.

Kadınlar ve çocuklar güçsüz ve savunmasız oldukları için değil milyarlarca para harcanarak yaratılan savaşın tahribatı onları güçsüz, yalnız, yoksul ve savunmasız bıraktığı için mağduriyet yaşıyorlar. Savaşların sonunda zayıf listeleri çıkarılırken kadınların neler yaşadığı ya kayıt altına alınmaz ya da kayda geçenler olanı anlatmaktan oldukça uzaktır. Bugün Türkiye'deki iç savaşın biteceği umudunu yaratan barış görüşmelerinde kadınların da yer alması bu nedenle oldukça önemli. Barışın toplumsal bir tabana yayılması için İmralı'da Abdullah Öcalan'ın, bazı siyasetçilerin ve devlet yetkililerinin oturduğu masanın barış talep eden tüm kesimleri içine alacak şekilde genişlemesine ihtiyacımız var. Barış isteyen kesimlere, bizlere düşen görevse barış talebinin geniş kesimlere yayılmasını sağlayacak alanları inşa etmek.

Dergimizi yayına hazırlarken 105 yaşında kaybettiğimiz Berfo Ana faili meçhul çocuğunu arayan binlerce kadından sadece bir tanesiydi. Oğlu Cemil Kırbayır faili meçhule giden binlerce Kürt'ten sadece bir tanesiydi. N.Ç. çocuk yaşta devlet şiddetiyle karşı karşıya kalan binlerce çocuktan sadece bir tanesiydi. Berivan, Terörle Mücadele Yasası'yla polise taş attığı için cezaevine tıkkılan çocuklardan sadece bir tanesiydi. Şükran Aydın devlet güçlerince tecavüze uğrayan kadınlardan sadece bir tanesiydi. Roboski devlet eliyle sivillere yapılan katliamlardan sadece bir tanesiydi. Samatya'da geçtiğimiz ay öldürülen Maritsa Küçük 1915'ten beri katledilen Ermeni kadınlarından sadece bir tanesiydi...

Cezaevlerinde barış isteyen, ifade ve örgütlenme özgürlüğü keyfi sebeplerle engellenen binlerce kadın ve kadın hareketi aktivisti var. Bir de ısrarla cezaevine tıkkılmak istenenler. Kürt hareketi üzerine yaptığı araştırmalar ve barış mücadelesini yayma çalışmalarıyla devletin hedefi olan Pınar Selek'in yargılandığı Mısır Çarşısı davası bir hukuk skandalı olarak Türkiye tarihine geçen davalardan sadece biri. Daha önce üç kez beraat ettiği davadan son olarak ağırlaştırılmış müebbetle çıkan Pınar Selek'e verilen ceza devletin kırmızı çizgilerini aşan araştırmacılara da verdiği bir gözdağı olarak değerlendirilebilir. Tıpkı barış görüşmeleri başladığında Paris'te üç Kürt kadını katleden zihniyetin kadınlara yerini göstermeye, haddini bildirmeye çalıştığı gibi...

Savaş haberlerinin yanında her gün kadına yönelik şiddet haberleri de gazete köşelerinde yer buluyor. Belki de kadına yönelik şiddet bugün hiç olmadığı kadar tartışılıyor. Ama kadın kelimesini şiddetle, taciz ve tecavüzle birlikte anarak, şiddeti kadınlar için gittikçe normalleştirerek... Üstelik kadınların sürekli cinayetle ya da taciz ve tecavüzle anılmaları, her an her yerde şiddete uğrama riskinin bilinci ve beklentisiyle yaşar hale gelmelerine neden oluyor ve bu da kadınların kendilerini kısıtlamalarına, belirli alanlara hapsolmalarına yol açan ciddi bir baskı mekanizmasına dönüşüyor.

Savaşın, onunla harmanlanan erkek egemen şiddetin toplum ve kadınlar üzerindeki tahribatının belirlenmesi, yaşanan mağduriyetlerin tek tek açığa çıkarılması, barış ve özgürlük sözünün geniş kesimler tarafından yükseltilmesi için örgütlü bir feminizme ihtiyacımız tam da bu nedenlerle ortaya çıkıyor.

19. sayımız Zülal Nazan Üstündağ'ın "Feminist Bir Bakış Açısından Barış Süreci" yazısıyla başlıyor. Kürt sorununda girilen bu yeni sürecin değerlendirilmesi ve bu sürecin kadınlar açısından bakıldığında ne ifade ettiğine dair bir tartışmanın yer aldığı yazıda barış süreçlerinin cinsiyetçi yönleri dünyadan çeşitli örneklerle beraber ele alınıyor. Karin Karakaşlı "Pınar'ın Davası: Onlar Kötülükte, Biz Mücadelede Israrlı" yazısında bitmek bilmeyen Mısır Çarşısı Davası ve sürecin Pınar ve bizler adına önemini vurguluyor ve yaşanan tüm adaletsizliklere rağmen birlikte karşı durmanın bizlere kattığı güçten bahsediyor.

Dergide yer alan diğer bir yazı ise Joan W. Scott'un *Feminist Tarihin Peşinde* kitabı için kaleme aldığı önsöz. Feminist düşüncenin tarihyazımına katabileceği eleştirel düşünce ve sorgulama yetisi yazının vurgularından bir tanesi. Feminizmin birlikte üretme, akademi ve aktivizmin sınırlarını zorlamaya yaptığı katkının başka bir örneğini ise Richa Nagar "Feminist İttifak Çalışmasında Hikâye Anlatımı ve Ortak Yazarlık: Bir Yolculuk Üzerine Düşünceler" makalesinde sunuyor. Samar Habib'in "Yaşam, Ölüm ve Yeniden Doğuş: Batı Sidney ve San Francisco'da Kadın Eşcinselliği ve İslam Öğretiminin Zorlukları" makalesinde ise akademinin keskin sınırları, kırmızı çizgileri Samar Habib'in Sydney Üniversitesi'nde 2008 yılında verdiği "Arap ve İslam Edebiyatında Kadınlar" adlı dersin anlatımı üzerinden ele alınıyor. Bu sayıda son olarak, çalışmalarında toplumsal cinsiyet, milliyetçilik, milli semboller, ulusu inşa eden değerler gibi konuları sorunsallaştıran Zeyno Pekünlü ile "Sanat, Aktivizm ve Feminizm Üzerine" yapılan bir söyleşi yer alıyor.

Birlikte güçlü bir 8 Mart dileğiyle, keyifli okumalar...

¹ İstanbul: bgst Yayınları, Ocak 2013.

² <http://www.afad.gov.tr/TR/IcerikDetay1.aspx?IcerikID=747&ID=16>